

Drama

Faktaark fra branchevejledning Når klokken ringer
til grundskolen og STX

BFA

Branche
Fællesskab
Arbejds miljø
Velfærd og Offentlig administration

Drama / dramatik

Indretning af lokalet

Rummets størrelse skal passe til aktiviteterne og antal elever, der skal kunne være i rummet samtidigt. Hvis skolen har et selvstændigt dramalokale, bør det derfor være større end et almindeligt klaselokale og helst højloftet og med hejsebomme påmonteret elastik og faste beslag til projektører. Der bør være en egentlig scene med fortæppe, og rummet bør kunne mørklægges og som fast udstyr have lærred og videokanon.

I tilknytning til dramalokalet bør der placeres et operatørrum, hvorfra lys og lyd styres. Det kan evt. samtidig fungere som redigeringsrum for musik, medie- og filmkundskab.

Andre rum er nødvendige til omklædning, sminkning, magasiner og værksteder, og det er nødvendigt, at i hvert fald toiletter, sminke- og påklædningsrum findes i nærheden af dramaundervisningslokalet.

Hvis man bruger et samlingsareal som dramarum, bør det i undervisningssituationer kunne afspærres for anden færdsel, så undervisningen ikke bliver forstyrret, og så det ikke er vanskeligt at føre tilsyn.

Scenen

Er der en fast scene, skal alle dele kontrolleres for slitage eller mangler før anvendelse. Hejseredskaber skal opfylde betingelserne i At-meddelelse 2.02.10 om anhuingsgrej.

Opbygning af scene

Opbygges en scene, skal man sikre, at alle dele understøttes og fæstnes eller surres forsvarligt. Trapper og adgangsveje mellem forskellige niveauer skal være brede og sikre ved færdsel i dunkel belysning. Hvor der er niveauforskelle, skal der være orienteringslys.

Der skal altid være rækværk eller lignende ved niveauforskelle over 2 m, eller hvor der er risiko for at falde ned, evt. på genstande placeret på underliggende niveau.

Arbejde i højden

Ved alt arbejde i højden skal man være særlig opmærksom på nedstyrtningsskade og valg af arbejdsmetoder. Stiger er generelt farlige og skal bruges med yderste forsigtighed. Man må normalt ikke bruge stiger ved arbejde i stor højde (over 5 meter målt fra underlaget til det trin man står på).

Skal der bruges stillads eller lift til personløft for at nå op, må arbejdet kun udføres af firmaer med godkendt materiel og specialuddannede folk.

Vær opmærksom på, at afspærring, hjelm eller faldsikring kan være påbudt og undgå at være alene, når der udføres arbejde i højden.

Undgå faldulykker under sceneopbygning

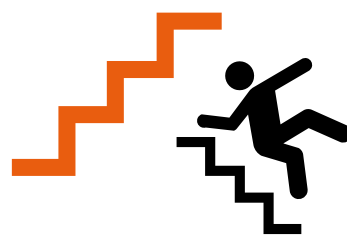
Brug kun en stige, der er egnet til arbejdsopgaven og brug den med omtanke. Tjek, at den ikke kan skride ud, og arbejd ikke over det tredje øverste trin.

SE

At-vejledning B.3.1.1 om brug af transportable stiger.

Find den på at.dk ved at søge på B.3.1.1

Mange ulykker sker ved fald fra stiger eller lignende, hvor man typisk arbejder med værktøj.

- Stilladser skal være i orden og samles efter anvisning. Kontrollér nøje, at samlingerne er sikrede og efterspændt. En del faldulykker sker, fordi underlaget er for dårligt, bryder sammen eller skrider, eller pga. snublerisiko, fx ved mangelfuld oprydning.
- Faldulykker forebygges med rækværk, anden afskærmning eller faldsikring med line og lignende, når arbejde udføres på platforme, stilladser eller sceneopbygninger.
- Undgå al uvedkommende færdsel i området under nedtagnings- eller monteringsarbejde, og brug hjelm under forhold, hvor der er ulykkesfare.

Undgå skader under sceneopbygning

I arbejdsteamet skal indgå personer med særligt kendskab til området.

- Brug altid tekniske hjælpemidler, hvis byrderne er tunge eller uhåndterlige. Aftal procedurer, når flere skal udføre arbejdsopgaver sammen. Aftal procedure for hvordan I kan bruge tekniske hjælpemidler, sådan at I ikke skal foretage tunge løft over forhindringer eller løfte tunge ting ned fra højder.
- Reducer tunge løft og den fysiske belastning ved træk og skub ved at forsyne sætstykker med hjul og brug sækkevogne, sækkevogne med glide-skiner, trappehjul eller rullestativer, bæresele etc.
- Brug tid til overvejelse.
- Sørg for at holde maskiner, redskaber og tekniske hjælpemidler efter leverandørens anvisninger og brug dem korrekt (se brugsanvisningen).

Forebyg ulykker på scenen

- Placer håndlister (gelænder) og kantafmærkninger på udsatte steder ved scenens færdselsveje. Er der en højdeforskel på mere end 50 cm, skal der dog opsættes rækværk, bestående af hånd- og knæliste.
- Der skal være sparkekant, hvis der er risiko for at sparke materiale ud over kanten, så andre kan få det i hovedet. Arbejdstilsynet vurderer altid den konkrete risiko for at komme til skade.

- Fjern genstande, som rager frem. Hvis det ikke er muligt, så mærk dem af.
- Surringer udføres korrekt og forsvarligt med knob af typen råbåndsknob, dobbelt halvstik eller pælestik.
- Wirer fæstnes i godkendte flybeslag, i sikkerhedsøjer med sikkerhedsbolte eller i wirelåse.
- Undgå løse rekvisitter eller lignende, som man kan falde over, eller som kan falde ned og tilføje skade.
- Kulisser og sætstykker skal stå fast, uden at stativer udgør en risiko for faldulykker. Evt. hjul skal være låst.

Brand og flugtveje

Ved større arrangementer skal brandmyndighederne godkende en plan for placering af scene, borde- og stolerækker. Man kan opnå en permanent tilladelse ved at bruge samme opstilling til gentagne arrangementer.

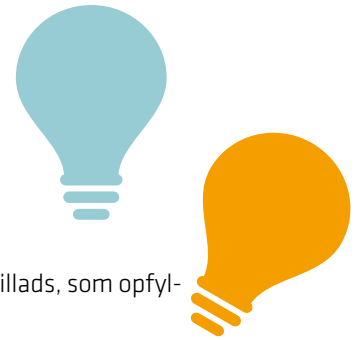
Flugtveje holdes fri både foran og bag scenen, og der skal være mindst to nødudgange. Flugtveje og udgange afmærkes med nødbelysning og nødbelysningspiktogrammer.

Backstage

Mange uheld sker bag scenen, og det er derfor vigtigt med en let belysning backstage, og at man holder orden i scenografi og rekvisitter. I en stor produktion bør det være en lærer, der fungerer som produktionsleder bag scenen.

Omklædningsrum

Omklædningsrummet skal være opvarmet og uden træk, og der skal være let adgang til toiletter. Der skal være tilstrækkeligt lys. Hold gangpassager rydelige. Brug kun sminke, der er godkendt som kosmetik. Udstyret renholdes uden anvendelse af skadelige kemikalier.

El og lys

Følg *Bekendtgørelse nr. 1082 om sikkerhed for udførelse og drift af elektriske installationer* forskrifter, og lad kun særligt kyndige voksne stå for arbejdet. Tilkald en elektriker ved den mindste tvivl om tilkobling, anlæggets kapacitet, apparatrets stand etc.

Krav til udstyr og installationer

- Alle stik og kabler skal være forbundet til jord og til HFI-relæ. Stilladser med lamper eller andet elektrisk apparatur skal også have jordforbindelse.
- Lamper og håndprojektører skal have sikkerhedsglas eller sikkerhedsgitter for at undgå uheld med varme pærer, som også let splintrer. Og kablerne til lamperne skal være af en type, som tåler minimum 180°C.
- For- og bagtæpper skal være overfladebehandlet med brandhæmmende imprægnering.
- Lamper, som løsnes uden brug af værktøj, skal forsynes med godkendt sikkerhedswire.
- Ophængning skal foretages med anhugningsgrej (tov, wire, kroge m.v.). Vær opmærksom på om udstyret er CE-mærket (Alle maskiner og elektriske apparater skal være CE-mærkede for lovligt at blive solgt i EU. Det er fabrikantens garanti for, at produktet er i overensstemmelse med alle lovkrav for det pågældende EU-direktiv) og den max. belastning.
- Hejs, bro m.v. indkøbes hos leverandører, som kan oplyse om tilladt belastning og anvendelse ifølge udstyrets godkendelse og mærkning. Følg anvisningerne og lad være med at ændre udstyret. Tjek alle fastgørelser for fejl inden hejsning og sørg for at forhindre uvedkommende færdsel under genstandene, der hejses.
- Brug en forsvarlig låse- eller afbindingsmetode ved gulvet og kontrollér den nøje, før og efter brug.

Brug af udstyr og installationer

- Saml kabler og ledninger pænt på gulvet, fortrinsvis langs vægge, men altid fastgjort med tape eller overdækket med gummimåtter.
- Projektører og lamper skal holde en sikkerhedsafstand til brandbart materiale på ca. 1 m i lysretningen. Den nøjagtige afstand vil fremgå af mærkningen.
- Hvis man skal styre projektører manuelt, må det

kun ske fra fast underlag eller stillads, som opfylder gældende bestemmelser.

- Lampestativer kontrolleres omhyggeligt før og efter lampens placering for at sikre, at alle beslag er spændt.
- Lampestativer placeres og sikres, så de ikke væltes, når publikum trænges om pladsen.
- Tjek at taljer ikke er slidte eller beskadigede før brug. Vær opmærksom på risikoen for, at tunge træk med taljer pludselig opgives med fare for at en tung genstand styrter ned.
- Brug beskyttelseshjelm i områder, hvor andre arbejder på højere niveauer. Ved arbejde med talje og hejs er der altid risiko for at blive ramt af tunge genstande, som falder ned.

Laserlys til scenebrug

Brug af lasere til specialeffekter på scenen kræver tilladelse af den lokale politimyndighed, og må kun ske overvåget af operatør med særlig uddannelse. Der skal altid medfølge en leverandørvejledning på dansk om opstilling, betjening og sikkerhedsforanstaltninger. Udstyret skal være mærket med sortgul advarselstavle. Godkendt materiel er klassificeret efter IEC 825 eller CFR 1040.

Laserudstyret skal være afskærmet, og man skal overholde en sikkerhedsafstand på 2,5 m horisontalt og 3 m vertikalt. På den måde undgår man enhver utilsigtet bestråling.

Der må ikke samtidig være ophængt spejlkugler i rummet, da det giver risiko for strålereflektering.

Stroboskopllys

Lysblinkene kan fremkalde epileptiske anfald, og derfor bør publikum advares inden forestillinger, hvor man bruger stroboskopllys. Risikoen for epileptiske anfald er proportional med blinkhastigheden. Den samlede blinkhastighed må derfor ikke være højere end 5 blink pr. sek.

En anden risiko ved anvendelsen er, at det bliver vanskeligt at bedømme afstand og bevægelse.

UV-lys

Unge bør ikke udsættes for større mængder ultraviolet lys, da det er kendt, at risikoen for hudkræft bl.a. er afhængig af den samlede livstids eksposering for UV-lys (fra solen eller fra kunstige lyskil-

der). Større mængder UV-stråler kan desuden fremkalde øjenirritation. Overvej om det er en nødvendig effekt at bruge UV-lys i forestillingen. Minimer brugen.

Lyd og effekter

Lyd

Lydanlæg ophænges og monteres efter samme forskrifter som omtalt under lys.

Kontrollér altid styrepultens indstilling før anlægget tændes, så utilsigtede lydbrøen ikke sendes ud i rummet. Risikoen for udvikling af høreskader og tinnitus er velkendt, hvis mennesker udsættes for høje pludselige lyde eller for høj lyd over længere tid.

Også når der er tale om teaterlyde og musik, skal risikoen for høreskader tages alvorligt, og arrangøren skal sikre, at ingen udsættes for skadelige påvirkninger under et arrangement på en skole. Her er det vigtigt at vide, at virkningen af at dæmpe et lydniveau med blot nogle få decibel er effektiv.

Pyroteknik

Sørg for godkendelse hos politi- og brandmyndighed, når der anvendes pyroteknik.

Røgeffekter

Brug ikke tør-is, da risikoen for at få hudskader er stor. Det fortrænger desuden ilt, og der kan opstå ilttomme områder nær gulv.

Brug i stedet røgolier, som er leveret med leverandørbrugsanvisning, som kan godtgøre stoffets ufarlighed. Bananolie kan fx ikke bruges, da det bærer mærkningen "undgå indånding af dampe".

Planlægning og risikovurdering

Planlægning

Inddragelse af mange hjælpere, arbejde under tidspress i interimistiske lokaler og med manglende eller ukendt teknisk udstyr, kan skabe kaotiske forhold med stor risiko for ulykker. Derfor er planlægningen vigtig for at undgå ulykker.

- Forebyg gennem grundig planlægning, god kom-

munikation og information mellem de involverede.

- Inddel hovedopgaven i ansvarsområder, hvor særligt kyndige inddrages eller står med selvstændige ansvarsområder.
- Undgå den fare, som kan ligge i alle involveredes gode hensigter. Hensigter, som får folk til at omdanne gymnastiksale til rene brandfælder, til at anvende farlige specialeffekter eller til at udføre tarzanmissioner for at gøre forestillingen særligt interessant.
- Acceptér ikke rod.
- Hold elevens leg og pauseaktiviteter adskilt fra deres og andres arbejdsaktiviteter.
- Anlæg i det hele taget en sikkerheds- og sundhedsmæssig vurdering ved organisering, regi og scenografi.

Førstehjælp

Arbejdes der med farlige processer, fx pyroteknik skal arbejdsstedet være forsynet med passende og fornødne hjælpemidler til førstehjælp i ulykkestilfælde. De skal let og hurtigt kunne tilgås i tilfælde af uheld, og underviseren bør være uddannet i at bruge det. Der bør findes isposer i nærheden af dramalokalet.

Drama

Faktaark fra branchevejledning Når klokken ringer til grundskole og det almene gymnasium

Et fremtidssikret arbejdsmiljø

Et godt samarbejde er væsentligt for et godt arbejdsmiljø nu og i fremtiden. Derfor samarbejder arbejdsgivere og arbejdstagere i BFA om at udvikle information, inspiration og vejledning.

Vi udarbejder konkrete værktøjer, så arbejdspladserne kan handle og forebygge lokalt. Vi præsenterer ambitiøse forebyggende løsninger, som baserer sig på erfaring fra arbejdspladser og på forskning. Løsninger som tager udgangspunkt i de problemer, der skal løses nu og de problemer, som kan opstå.

Det gør vi i enighed – til gavn for ledere, medarbejdere og borgere.

I BrancheFællesskabet for Arbejdsmiljø for Velfærd og Offentlig administration deltager repræsentanter udpeget af arbejdsmarkedets hovedorganisationer.

Hent Når klokken ringer og læs mere om BrancheFællesskabet for Arbejdsmiljø for Velfærd og Offentlig administration på godtarbejdsmiljo.dk.

**Branche
Fællesskab
Arbejdsmiljø**

Velfærd og Offentlig administration